

Wpływ epidemii COVID-19 na rynek kredytowy

ZMIANY DOTYCZĄCE KREDYTÓW KONSUMENCKICH

- » Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego została ograniczona na okres roku od dnia wejścia w życie ustawy „tarczowej”. Po upływie tego terminu będą obowiązywać dotychczasowe limity kosztów pozaodsetkowych, tj. obowiązujące przed wejściem w życie ustawy „tarczowej” (dotychczasowy limit, mający zastosowanie do wszystkich kredytów, wynosił 25% całkowitej kwoty kredytu powiększony o 30% kwoty kredytu w skali roku, proporcjonalnie do długości okresu kredytowania).
- » Jak wynika z uzasadnienia ustawy, nowe, czasowe, ograniczenia mają dotyczyć tylko nowych umów o kredyt konsumencki, zawieranych w okresie obowiązywania wskazanych przepisów ustawy „tarczowej”.
- » Ustawa „tarczowa” dokonuje rozróżnienia na kredyty o okresie spłaty krótszym niż 30 dni oraz na te udzielone na minimum 30 dni lub dłużej.
- » Dla kredytów konsumenckich o okresie spłaty krótszym niż 30 dni pozaodsetkowe koszty mogą wynieść maksymalnie 5% całkowitej kwoty kredytu.
- » Dla kredytów konsumenckich o okresie spłaty wynoszącym 30 dni i dłuższym maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów może wynieść 15% całkowitej kwoty kredytu powiększoną o 6% całkowitej kwoty kredytu w skali roku, proporcjonalnie do długości okresu kredytowania. Przykładowo, dla kredytu udzielonego na dwa lata, koszty pozaodsetkowe będą obecnie wynosić 13,5%, podczas gdy pod rządami dotychczasowych przepisów wynosiłyby 42,5%.
- » Zgodnie z nową regulacją, w żadnym z powyższych przypadków całkowite pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie mogą być wyższe od 45% całkowitej kwoty kredytu.
- » Jeżeli kredytodawca lub jego podmiot powiązany udziela kredytobiorcy kolejnego kredytu w okresie 120 dni od momentu wypłaty pierwszego z udzielonych mu kredytów i w sytuacji, w której pierwszy z udzielonych kredytobiorcy kredytów nie został jeszcze spłacony, dla celów obliczenia wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego bierze się pod uwagę tylko kwotę pierwszego kredytu, natomiast ograniczenia dotyczące wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.
- » Naruszenie powyższych postanowień może być traktowane jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

MOŻLIWOŚĆ DOKONYWANIA ZMIAN WARUNKÓW LUB TERMINÓW SPŁATY KREDYTÓW KOMERCYJNYCH

- » Ustawa „tarczowa” przewiduje możliwość dokonywania zmian warunków lub terminów spłaty kredytów lub pożyczek udzielonych na podstawie Prawa Bankowego przed dniem 8 marca 2020 r., na podstawie porozumienia banku z kredytobiorcą (jednostronne oświadczenie banku zmieniające warunki lub termin spłaty kredytu nie jest dopuszczalne).

- »» Dokonanie takich zmian ma być uzasadnione oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy dokonaną przez bank nie wcześniej niż w dniu 30 września 2019 r.
- »» Kredytodawcy na podstawie nowego przepisu otrzymują możliwość utrzymania lub zmiany na korzyść kredytobiorcy istniejącego finansowania, w szczególności w sytuacji gdy kredytobiorca mógł utracić zdolność kredytową w rozumieniu art. 70 Prawa Bankowego w skutek wybuchu pandemii COVID-19.
- »» Wydaje się, że nie można interpretować dyspozycji tego przepisu jako zablokowania możliwości wypowiedzania umów kredytu czy pożyczki przez banki.
- »» Stanowisko KNF w sprawie tej regulacji wskazuje, że dokonywanie opisywanych zmian powinno dotyczyć tych kredytobiorców którzy byli przedmiotem pełnej oceny kredytowej nie wcześniej niż 31.03.2019 r. oraz przeglądu kwartalnego nie wcześniej niż 30.09.2019 r.,
- »» KNF zaleca także, aby odnowienie finansowania na warunkach z dnia 31.12.2019 r. nie było dokonywane na okres dłuższy niż 1 rok. W odniesieniu do przypadków zwiększenia kwoty finansowania obecnych klientów powyżej poziomu z dnia 31.12.2019 r., KNF dopuszcza aby banki w swoich decyzjach mogły uwzględniać uproszczone pozytywne projekcje płynności kredytobiorcy.
- »» Jak wynika z uzasadnienia ustawy, przedmiotowy przepis ma zapewniać elastyczność bankom i dawać im możliwość przedłużenia (odnowienia) lub innych modyfikacji warunków finansowań uprzednio udzielonych przedsiębiorcom, niezależnie od wymagań regulacyjnych wynikających z Prawa Bankowego. Jednak bez konkretnych, szczegółowych przepisów regulacyjnych, dotyczących chociażby zasad tworzenia rezerw na ryzyko czy limitów na ekspozycje względem poszczególnych podmiotów, wykorzystanie tego instrumentu przyznanego bankom może okazać się utrudnione.

POMOC FINANSOWA UDZIELANA PRZEZ BGK

- »» Ustawa przewiduje możliwość udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego, w ramach pomocy publicznej, poręczeń i gwarancji dla średnich i dużych przedsiębiorców.
- »» Kwota jednostkowej gwarancji lub poręczenia nie może przekroczyć 80 % wartości niespłaconej kwoty kapitału kredytu. Pozostałe 20% kwoty ma być zabezpieczone z wykorzystaniem innych instrumentów; pozyskiwanie takiego zabezpieczenia ma się odbywać na zasadach dołożenia najlepszych starań.
- »» Gwarancje i poręczenia BGK mają ułatwić poprawianie zdolności kredytowej istniejących kredytobiorców, przy wnioskowaniu o dodatkowe kredyty obrotowe. Jak wynika z obserwacji rynku, takie instrumenty nie pomogą jednak przy staraniach o kredyty inwestycyjne czy akwizycyjne, lub o zupełnie nowe finansowanie w banku, w którym dany przedsiębiorca nie ma jeszcze historii kredytowej.
- »» KNF w swoim stanowisku dopuszcza potraktowanie gwarancji lub poręczenia udzielonego przez BGK jako „szczególnego sposobu zabezpieczenia” w rozumieniu art. 70 ust. 2 pkt. 1 Prawa Bankowego.

STANOWISKO ZWIĄZKU BANKÓW POLSKICH

- » Związek Banków Polskich wystosował w dniu 16 marca 2020 r. komunikat w sprawie działań pomocowych podejmowanych przez banki w związku z zaistniałą pandemią. Treść komunikatu wskazuje na chęć wsparcia kredytobiorców przez banki w tej trudnej sytuacji.

Zgodnie z treścią komunikatu, banki powinny ułatwić odroczenie spłaty rat, wprowadzić możliwość odnowienia finansowania na okres kolejnych 6 miesięcy oraz udostępnić krótkoterminowe kredyty służące ustabilizowaniu sytuacji finansowej przedsiębiorcy. Wnioski składane przez kredytobiorców we wskazanych sprawach mają być wolne od opłat i prowizji, a także maksymalnie odformalizowane (m.in. przez dopuszczenie możliwości składania wniosków zdalnie).

- » Działania pomocowe banków mają objąć również ułatwienia w odroczeniu rat leasingowych oraz faktoringowych.

STANOWISKO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

- » KNF opublikowała tzw. Pakiet Impulsów Nadzorczych, zawierający szereg rozwiązań mających ułatwić funkcjonowanie sektora finansowego w dobie epidemii.
- » Wśród propozycji znajdują się przede wszystkim ułatwienia regulacyjne dla podmiotów nadzorowanych dotyczących między innymi zasad tworzenia rezerw, odłożenia w czasie momentu implementacji Rekomendacji R (dotyczącej między innymi zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość), liberalizacja podejścia nadzoru co do utrzymywania przez podmioty regulowane poziomu wskaźnika pokrycia wpływów (tzw. wskaźnik LCR, nazywany buforem płynności), czy też ograniczenie inspekcji dokonywanych przez KNF.